བོད་ལྗོངས་ཁྲིམས་ལུགས་ཚགས་པར། གལ་ཆེའི་གསར་འགྱུར། 2024ལོའི་ཟླ་2ཚེས་20 2

2023ལོར་ཕྱིར་མིག་བལྟས་ཚེ།རང་ལྗོངས་་་་་་་་
ཀྱིས་དཔལ་འབྱོར་ཐད་ཀྱི་གནོན་ཤུགས་ཐེག་ཐུབ་པ་་་་་་་
དང་དཀའ་ངལ་ཁྱད་བསད་བྱས་པས་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་་་་་་
སྐྱེད་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་མགྱོགས་མྱུར་འཕར་ནས་
ལོ་འཁོར་གྱི་དམིགས་ཚད་ལས་འགན་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་་་་
བ་མ་ཟད།འཕར་ཚད་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མདུན་གྲལ་དུ་་་་་་
སླེབས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དཔལ་འབྱོར་གྱི“སྤུས་་་་་་་་་་་་་་
ཚད”བརྟན་པོའི་ངང་འཕར་ཏེ་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་་་་་་་་
རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་སྒོར་དུང་ཕྱུར་2392.67ཟིན་
པ་དེ་དུས་མཚུངས་ལས་9.5%འཕར་ནས་འཕར་ཚད་་་
རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་དང་པོར་སླེབས་ཡོད།
ཉེ་ཆར།རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཕེལ་སྒྱུར་ཨུ་ལྷན་རྒྱལ་་
དམངས་དཔལ་འབྱོར་ཕྱོགས་བསྡུས་ཁྲུའི་ཁྲུའུ་ཀྲང་ཕུར་
བུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་གསར་འགོད་པའི་བཅར་འདྲི་དང་་་་་་་
ལེན་བྱེད་སྐབས།2023ལོར་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི
“འབོར་ཚད”མགྱོགས་མྱུར་འཕར་བར་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་་
གཉིས་ཡོད་པ་སྟེ།གཅིག་ནི་རིམས་ནད་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་་་་་་
རྐྱེན་གྱི་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ནས་2022ལོའི་སྤྱིའི་གཞི་་་་་་་
གྲངས་ཅུང་དམའ་རུ་ཕྱིན་ནས་རྗེས་མཐུད་འཕར་སྣོན་་་་
ལ་བར་མཐོངས་ཅུང་ཆེན་པོ་མཁོ་འདོན་བྱས་པ་དང་།
གཉིས་ནི་2023ལོ་ནས་བཟུང་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་གོང་་་་་་་

འོག་ཚང་མས་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་དཔལ་འབྱོར་དགོངས་པ་་་
དང་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་གི་ཐབས་ཇུས་བཀོད་སྒྲིག་ལག་་་་་་་
བསྟར་གཏིང་ཟབ་དང་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་དང་སྲིད་་་་་་་་་་་་
གཞུང་གི་ལས་ཀའི་བླང་བྱ་དོན་འཁྱོལ་ཏན་ཏིག་བྱས་ཏེ་་
སེམས་ནུས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་རང་ལྗོངས་ཀྱི་མཁོ་སྤྲོད་་་་་་་
དང་དགོས་མཁོ་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་མཉམ་དུ་ཤུགས་་་་་་་་
བརྒྱབ་སྟེ་མཉམ་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་དཔལ་འབྱོར་་་་་
མགྱོགས་མྱུར་འཕར་བར་སྐུལ་འདེད་བཏང་བ་དེ་རེད་་་་
ཅེས་བརྗོད།
ཕུར་བུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བརྗོད་དོན།2023ལོར་་་་་་
བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི“སྤུས་ཚད”བརྟན་པོའི་ངང་་་་་་་
མཐོ་རུ་ཕྱིན་པ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་ཐད་ནས་མངོན་པ་སྟེ།
གཅིག་ནས་ཐོན་ལས་གྲུབ་ཆ་སྔར་བས་ལེགས་སུ་་་་་་
ཕྱིན་ཞིང་།“ཐོན་ལས་དང་པོ་ལེགས་སུ་གཏོང་བ་དང་།
ཐོན་ལས་གཉིས་པ་སྟོབས་ཆེར་གཏོང་བ།ཐོན་ལས་་་་་་་
གསུམ་པ་གོང་མཐོར་གཏོང་བ”བཅས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་་་་་
འཐབ་ཇུས་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་ཐོན་ལས་གཞན་སྒྱུར་་་་་
རིམ་སྤོར་ལ་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ་དེང་རབས་ཅན་གྱི་་་་་་
ཐོན་ལས་མ་ལག་སྐྱེད་སྲིང་བྱས་པ་དང་།བཟོ་ལས་ཀྱི་་་་
འཕར་ཐང་གིས་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་ཐང་བསྡོམས་་་
འབོར་ནང་བཟུང་བའི་བསྡུར་ཚད་བརྟན་པོའི་ངང་་་་་་་་

འཕར་བ་དང་།ཐོན་ལས་གསུམ་པའི་འཕར་ཐང་གིས་་་
ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་ནང་་་་་་་་་་་
བཟུང་བའི་བསྡུར་ཚད་54%ཡན་ཟིན་ཡོད།དེའི་ནང་
དྲ་སྦྲེལ་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་ཞབས་ཞུའི་ལས་རིགས་གཉེར་་་་་་་
སྐྱོང་ཡོང་འབབ་ལྡབ་གཉིས་ཡན་འཕར་བ་དང་།དྲ་་་་་་
ཐོག་ཚོང་དོན་ཐད་ཀྱི་ཉོ་ཚོང་50%ཙམ་འཕར་ཡོད།
གཉིས་ནས་དགོས་མཁོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་མངོན་པའི་་་
ནུས་པ་ཟམ་མི་ཆད་པར་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཞིང་།“རྣམ་གྲངས་
ལ་དམ་འཛིན་བྱེད་པ་ནི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་དམ་འཛིན་བྱེད་་
པ་ཞིག་ཡིན་པས།འཕེལ་རྒྱས་ལ་དམ་འཛིན་བྱེད་པར་་་
ངེས་པར་དུ་རྣམ་གྲངས་ལ་དམ་འཛིན་བྱེད་དགོས་་་་་་་་་་་
པའི”འདུ་ཤེས་བརྟན་པོར་བཙུགས་ནས་གཙོ་གནད་་་་་་
རྣམ་གྲངས་ཀྱི་འཆར་འགོད་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་མགྱོགས་་་་་
སུ་བཏང་སྟེ་རྣམ་གྲངས་ཆེ་གྲས་ཀྱི་གྲངས་འབོར་་་་་་་་་་་་་་
18.1%འཕར་ནས་མ་འཇོག་ལེགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་་་་་་་་
27.1%འཕར་བ་དང་།དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་མ་འཇོག་་་་་་་
བྱེད་ཚད་8.8%འཕར་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་གཉིས་་་
པར་སླེབས་པ།གྲོང་གསེབ་ཀྱི་འཛད་རྫས་སིལ་ཚོང་་་་་་་
བྱེད་ཚད་གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་རྡལ་གྱི་འཛད་རྫས་སིལ་་་་་་
ཚོང་བྱེད་ཚད་ལས་བརྒྱ་ཆའི་གྲངས་10ཙམ་འཕར་བ།
མཐའ་མཚམས་འགག་སྒོ་སྒྲོལ་བའི་ནུས་པ་ཟམ་མི་ཆད་་་

པར་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་ཕྱིར་གཏོང་ནང་འདྲེན་གྱི་གྲུབ་ཆ་
སྔར་བས་ལེགས་སུ་ཕྱིན་ཡོད།
གསུམ་ནས་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོའི་འགན་སྲུང་ནུས་པ་་
རྒྱུན་མཐུད་ངང་འཐུས་སྒོ་ཚང་དུ་ཕྱིན་ཞིང་།ནོར་་་་་་་
སྲིད་དང་དངུལ་རྩས་དཔལ་འབྱོར་སྤུས་ཚད་མཐོ་་་་་་་་་
བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་རམ་འདེགས་བྱས་པས་ལོ་ཧྲིལ་་་་་་་་
པོའི་ནོར་སྲིད་ཡོང་འབབ་31.7%འཕར་ནས་ལོ་་་་་་་་་
རྒྱུས་ཀྱི་ཟིན་ཐོ་གསར་པ་བཏོད་པ་དང་དངུལ་རྩའི་་་་་་
དངུལ་བུན་གྲངས་གནས་གཉིས་འཕར་རྒྱུ་རྒྱུན་་་་་་་་་་་་་་
འཁྱོངས་ཐུབ་ཡོད།འགྲིམ་འགྲུལ་སྐྱེལ་འདྲེན་བྱེད་་་་་་
ཤུགས་མངོན་གསལ་དོད་པོས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ནས་ལྗོངས་་་་
ཡོངས་ཀྱི་འགྲུལ་པ་སྐྱེལ་འདྲེན་བྱེད་ཚད་ལྡབ་གཅིག་་་་
ཙམ་འཕར་བ་དང་དངོས་ཟོག་སྐྱེལ་འདྲེན་བྱེད་ཚད་་་་
25%ཡན་འཕར་བ་དང་ལྷག་པར་དུ་དམངས་སྤྱོད་་་་་
མཁའ་འགྲུལ་ལས་རིགས་ཀྱི་འགྲུལ་ཟོག་སྐྱེལ་འདྲེན་་་་་
བྱེད་ཚད་ཚང་མ་100%ཡན་འཕར་བ།གློག་ཤུགས་་
འགན་ལེན་ནུས་ལྡན་ཐུབ་པ་དང་།སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་་་
སུ་གློག་གཏོང་ཚད་དང་།གློག་སྤྱོད་ཚད།སྒྲིག་སྦྱོར་་་
བྱས་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ནས་གློག་འདོན་ཚད་བཅས་་་་་
གྲངས་གནས་གཉིས་འཕར་རྒྱུ་རྒྱུན་འཁྱོངས་ཐུབ་པ།
དེའི་ནང་སྒྲིག་སྦྱོར་བྱས་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ནས་གློག་་་་
འདོན་ཚད་ཆན་ཝ་ཁྲི་758ཟིན་པ་དང་ནུས་རྒྱུ་གཙང་
མའི་འཕྲུལ་འཁོར་ནས་གློག་འདོན་ཚད་95%ཟིན་་་་་་
ཡོད་པ་རེད།
（ཉི་དོན་དང་དཀོན་སྒྲོལ་གྱིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

2023ལོར་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་
འཕར་ཚད་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་དང་པོར་སླེབས་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་ཟླ་2ཚེས་17ཉིན་་་་་་་
གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ།གྱི་ལིང་རྟ་ཕོའི་སྙིང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་་་་་་་་་
སེམས་ལ་སྐུལ་མ་ཐེབས།རྟ་ཕོ་ལྕགས་ཀྱིས་སྐུལ་ནས་དཔྱིད་གསར་་་
ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ།ཟླ་2ཚེས་16ཉིན་དང་ཚེས་17ཉིན་ཞང་ཞུང་མེ་་་
ཏོག་གི་རྟ་རྒྱུག་འགྲན་བསྡུར་ཆེན་པོ་སྐབས་དང་པོ་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་་་་་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་ཆུས་ཞང་ཞུང་མེ་ཏོག་རྟ་རྒྱུག་སྒྱུ་རྩལ་ལྟེ་གནས་་་་་སུ་གཉེར་ཡོད།རང་ལྗོངས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དང་ས་ཁུལ་ཁག་དང་དེ་་་་་་བཞིན་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དང་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྟ་པ་ཚོས་འགྲན་

རར་རྟ་ཕོའི་བང་རྩལ་འགྲན་ནས་ལྟད་མོ་བ་ཚོར་མིག་གི་སྟོན་མོ་་་་་་་་་གཟབ་རྒྱས་ཤིག་བཤམས་ཡོད།
“དཔྱིད་གསར་དུས་ཆེན་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་རིང་།རྟ་རྒྱུག་་
འགྲན་བསྡུར་ཆེན་པོ་གཉེར་ནས་དུས་ཆེན་གྱི་རྣམ་པ་ཟབ་མོ་བཏོད་་
པ་མ་ཟད།ད་དུང་མི་རིགས་ཁག་གི་རིག་གནས་སྤེལ་རེས་ལ་ལས་་་་་
སྟེགས་བཟང་པོ་ཞིག་བསྐྲུན་ཡོད”ཅེས་ཞང་ཞུང་མེ་ཏོག་གི་རྟ་རྒྱུག་་་་
འགྲན་བསྡུར་ཆེན་པོ་སྐབས་དང་པོའི་འགན་འཁུར་བ་ནོར་བུས་་་་་་་་
བཤད།

ཞང་ཞུང་མེ་ཏོག་གི་རྟ་རྒྱུག་འགྲན་བསྡུར་ཆེན་པོ་སྐབས་དང་པོ་གཉེར་བ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་གནས་
ཚུལ་འབྱོར་གསལ།ཉེ་ཆར་གསར་་་་་་་་་་
འགོད་པར་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲལ་དོན་་་་་་་་
ལས་དོན་ཚོགས་འདུ་ནས་ཤེས་རྟོགས་་་་་་་་
བྱུང་བར།2023ལོར་རྒྱལ་ཁབ་ཁྲལ་་་་་་་
དོན་སྤྱི་ཁྱབ་ཅུས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་་་་་་་
ཁྲལ་དོན་ཅུས་ཀྱིས་ཁྲལ་གྲོན་གཟིགས་་་་་་་་
སྐྱོང་སྲིད་ཇུས་ཁག་དོན་འཁྱོལ་ཞིབ་་་་་་་་་་་

ཚགས་བྱས་ཏེ“སྲིད་ཇུས་གཟིགས་་་་་་་་་་་་་་
སྐྱོང”གི་བྱེད་ཐབས་ཟམ་མི་ཆད་པར་རྒྱ་་་་
ཆེར་བཏང་བ་མ་ཟད།ཁྲལ་བསྡུའི་ཚོང་་་
གཉེར་ཁོར་ཡུག་མུ་མཐུད་ལེགས་སུ་་་་་་་་་་་
བཏང་བར་བརྟེན་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲལ་་་་
རིན་གཉིས་གཅོག་དང་དེ་བཞིན་ཁྲལ་་་་་་་་
སློག་གྲོན་འགྱངས་སྒོར་དུང་ཕྱུར་69.54
འཕར་ཡོད་པ་རེད།

2023ལོར་རང་ལྗོངས་ཀྱི་ཁྲལ་རིན་གཉིས་གཅོག་དང་ཁྲལ་སློག་གྲོན་འགྱངས་སྒོར་དུང་ཕྱུར་69.54འཕར་བ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་་་
ནས་གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ།ཉིན་་་་་
ཤས་གོང་།གསར་འགོད་པར་ལྷ་ས་་་་་་་་་་
འགག་སྒོ་ལས་ཁུངས་ནས་ཤེས་རྟོགས་་་་་་་་
བྱུང་བར།2023ལོར་བོད་ཀྱི་ཕྱིར་་་་་་་་་་་
གཏོང་ནང་འདྲེན་ཚོང་དོན་གྱི་ཐོ་འགོད་་་
སྙན་སེང་བྱེད་མཁན་ཁེ་ལས་1045ཡོད་་་
པ་དེ་དུས་མཚུངས་ལས་26.51%འཕར་
ཡོད།དེའི་ནང་བཟའ་བཅའ་དང་བྱུག་་་་
རྫས་ནང་འདྲེན་བྱེད་མཁན་བོད་ཀྱི་ཚོང་་་
པ་དང་།ཕྱིར་གཏོང་བཟའ་བཅའི་མ་་་་་་་
བཅོས་རྒྱུ་ཆ་འདེབས་འཛུགས་ར་བ།
ཤང་ཀང་དང་ཨའོ་མོན་དུ་མཁོ་འདོན་་་་་་་
བྱེད་པའི་སྔོ་ཚལ་འདེབས་འཛུགས་རྟེན་་་་
གཞི་སོགས་དམིགས་བསལ་འོས་ཐོབ་ཀྱི་་་་

ཐོ་འགོད་སྙན་སེང་བྱེད་མཁན་ཁེ་ལས་85
མང་དུ་ཕྱིན་ནས་དུས་མཚུངས་ལས་་་་་་་་་་་
46.55%འཕར་ཡོད་པ་རེད།
ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན།
2023ལོར་རང་ལྗོངས་ཀྱི་དངོས་ཟོག་་་་་་་
ཚོང་དོན་གྱི་ཕྱིར་གཏོང་ནང་འདྲེན་གྱི་་་་་་་
རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་དུང་ཕྱུར་བརྒྱ་་་་
ཡི་འགག་སྒོ་ཆེན་པོ་ནས་བསྒྲལ་ཏེ་རྒྱ་གར་
དང་།སིང་ཀ་ཕོར།ཁུ་ཝེ་ཐེ།སོ་ཏི་ཨ་་་་
རབ་སོཌ་རྒྱལ་ཁབ་ལ།“ཆུ་དང་།ཇ།
དཀར་ཆུ།སྦྲང་རྩི།ཤ་མོ”སོཌ་ཁྱད་་་་་་་་
ལྡན་ཚོང་ཟོག་ཁག་ཐེངས་481ཕྱིར་་་་་་་་་་་
གཏོང་བྱས་པས་ཁེ་ལས་ཐོ་འགོད་བྱེད་་་་་་་
ཚད་9.9%ནས་13%བར་འཕར་ཡོད་་་་
པ་རེད།

ན་ནིང་བོད་ཀྱི་ཕྱིར་གཏོང་ནང་འདྲེན་གྱི་ཚོང་དོན་ཐོ་འགོད་སྙན་སེང་བྱེད་མཁན་ཁེ་ལས་1045ཟིན་པ།

བརྐོས་དཀྲོལ་ལག་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པའི་འཚོ་བ་གཏོད་པ།
ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་།ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ལྡན་རིག་གནས་ཐོན་ལས་འཕེལ་རྒྱས་ཤུགས་ཆེན་བཏང་ནས་་་་ཕུལ་བྱུང་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་དེ་ཐོན་ལས་ཀྱི་ལེགས་ཆར་སྒྱུར་བར་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ།སྲོལ་རྒྱུན་ལག་ཤེས་བཟོ་་་་་་ལས་ཀྱི་བཀྲག་མདངས་འཚེར་ས་གསར་པ་མངོན་པར་བྱས་པས་མང་ཚོགས་དེ་བས་བདེ་སྐྱིད་དང་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་།འདི་ནི་ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་སྟེང་ཆེན་རྫོང་དགུང་སྔོན་པོ་རིག་གནས་བསམ་བཀོད་གླིང་གི་བརྐོས་དཀྲོལ་ལག་རྩལ་པས་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་པ།